

บทวิจารณ์หนังสือ

องค์ความรู้ มวยไทย

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาด 8 หน้า/ยก หน้า 116 หน้า

ปีที่พิมพ์ : สิงหาคม 2557

สถานที่พิมพ์ : บริษัท อุดมลาภการพิมพ์ จำกัด

ISBN : -

ประสิทธิ์ ทองแจ่ม¹
สมบูรณ์ ตะปินา²

Prasit Thongjaem
Somboon Tapina

มวยไทย ศิลปะป้องกันตัวขั้นสุดยอดที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของจิตวิญญาณของชาติไทย มีรากเหง้ามาจากการต่อสู้ของบรรพบุรุษที่ได้รับการสั่งสมมาตลอดสายธารของประวัติศาสตร์ชาติ นับตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงแห่งอาณาจักรสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรีเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ได้สร้างคุณูปการต่อการสร้างชาติคุ้มครองเมืองและดำรงอยู่ในเลือดเนื้อของคนไทยตลอดมา จากราชสำนักไปจนถึงชุมชนระดับหัวเมืองและหมู่บ้าน จึงนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทย ส่วนความมีชื่อเสียงของมวยในแต่ละถิ่น แต่ละสมัย มีแตกต่างกันไปตามช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ รวมทั้งเอกสารหลักฐานที่ยืนยันการมีอยู่ของ “ชีวิตนักมวย” อย่างนายขนมต้มหรือพระเจ้าเสือ ได้ปรากฏในหน้าประวัติศาสตร์ให้เห็นเป็นวีรกรรม “เลือดเนื้อชาติเชื้อไทย”

หากเรียก มวยไทย ก่อนยุค “ใส่นวมสวมกระจับ” ว่า มวยโบราณ มวยไทยอย่างมวยโคราช มวยลพบุรี มวยไชยา ย่อมจัดอยู่ในหม่อมวยโบราณเพราะหลักการจำแนกนั้น

¹ รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ข้าราชการบำนาญ

แต่ศาสตร์และศิลปะที่เป็นปัญญาของบรรพบุรุษได้ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ล้วนเป็นอารยธรรมทั้งสิ้น เพียงแต่บางช่วงเวลาการส่งเสริมและการต่อยอดเป็นไปเร็วบ้าง ช้าบ้างหรืออาจจะขาดหายไปในช่วงตามแต่เงื่อนไขทางสังคมจะอำนวย มวยไชยาก็ไม่ต่างจากมวยถิ่นอื่น “แต่มวยไชยาขาดการสนับสนุนส่งเสริม ด้วยเกรงว่า ศิลปะท้องถิ่นแขนงนี้จะสูญหาย” (บทนำ) เป็นคำบอกเหตุที่มาของหนังสือ **องค์ความรู้มวยไชยา** จึงมุ่งจะทำให้เป็น “เอกสารองค์ความรู้และหลักสูตรมวยไชยา เพื่อใช้ในหลักสูตรท้องถิ่น มิได้มีจุดมุ่งหมายต้องการ ให้เรียนรู้ฝึกหัดเป็นอาชีพ เพียงแต่ต้องการให้รู้ถึงรากเหง้าความเป็นมาของมวยไชยาและเป็นพื้นฐานขั้นต้นในการฝึกหัดที่ถูกต้อง รวมทั้งวินัยและจริยธรรม ...” (คำนำ) นับเป็นเจตนาที่แจ่มชัดหนักแน่นของ “สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ได้มองเห็นว่า หนทางการส่งเสริมที่สอดคล้องกับยุคสมัยที่จะเข้าถึงลูกหลานชาวไชยาโดยผ่านระบบโรงเรียน นับเป็นเจตนาที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง ในขณะที่เดียวกันคล้ายกับเป็นพันธสัญญาที่ให้ผู้อ่านได้ประเมินและเก็บเกี่ยวประโยชน์ตามที่ได้บอกกล่าวนั้น ยิ่งไปกว่านั้น เอกสารนี้ได้แสดงเจตจำนงค์เป็นเอกสารประกอบการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะต้องได้รับการดูแลทั้งในแง่องค์ความรู้และทักษะกระบวนการเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอยู่ในฐานะผู้สืบทอด ผู้รับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษรุ่นต่อไป

ด้วยเจตนาที่ดังกล่าว **องค์ความรู้มวยไชยา** ได้จัดรูปแบบคล้ายแบบเรียนที่จะให้เกิดความสะดวกกับผู้ที่นำไปใช้ในสถานศึกษา โดยจัดเป็น 2 หมวด หมวดแรกเป็นองค์ความรู้ของมวยไชยา และหมวดสองเป็นหลักสูตรมวยไชยา อยู่ในรูปเล่มกระดาษอย่างดีและพิมพ์สี่สี

1. หมวดองค์ความรู้มวยไชยา ประกอบด้วย บทนำที่เกริ่นด้วย บทบาทของมวยไทยในประวัติศาสตร์ของชาติที่มีเอกสารหลักฐาน เริ่มต้นด้วย ตำนานพยุหะทอในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สมัยอยุธยาตอนต้น ซึ่งเป็นตำราสงคราม กล่าวถึงกระบวนการจัดทัพ การใช้อาวุธ และได้กล่าวถึง การต่อสู้ด้วยมือเปล่า ... (บทนำ : 2) และวีรกรรมของวีรชนในอดีต เช่น นายขนมต้นสมัยอยุธยา พระยาพิชัยดาบหัก “นายทองดีฟันขาว” ช่วงปลายของอยุธยา มาถึง หมิ่นมวยมีชื่อ (นายปลอง จำนงทอง) สมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ได้จัดแข่งขันมวยเพื่อหาเงินช่วยเหลือกองเสือป่า ในขณะที่ยังเป็นมวยคาดเชือกแล้วเปลี่ยนยุคสมัยมาใส่นวมอย่างในปัจจุบัน

ด้วยการปูพื้นในบทนำซึ่งอ้างถึงเรื่องราวที่ล่วงมาเป็นระยะเวลายาวนาน และเต็มไปด้วยเหตุการณ์ที่ซับซ้อน จึงเป็นความยุ่งยากในการเขียนให้กระชับและผู้อ่านได้ภาคภูมิใจในคุณค่าของมวยไชยา ทางออกที่ น่าจะช่วยให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น น่าจะเพิ่มเชิงอรรถหรือการขยายความในบางกรณี เช่น ตำราพยุหยุทธ์ ที่มีคำใกล้เคียงกับ ตำราพาหุยุทธ์ ที่มีความหมายแตกต่างกัน เป็นต้น และข้อความบางตอนก็ควรระมัดระวัง เช่น “หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าครั้งหลังสุด (พ.ศ. 2310) พม่าได้จับคนไทยกวาดต้อนไปเป็นเชลยจำนวนมาก เมื่อไปถึงพม่าได้จัดงานฉลองชัยชนะกันเป็นที่ครึกครื้น ... นายขนมต้ม นักมวยไทยชั้นชกกับนักมวยพม่า ... (บทนำ : 3) ทำให้ดูเหมือนว่า นายขนมต้ม ชกครั้งนั้น ในปี พ.ศ. 2310 แต่นายขนมต้มชกในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2313 (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540 : 20) อาจทำให้ผู้อ่านที่เป็นนักเรียนเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

จากบทนำที่เกริ่นเปิดเรื่องแล้ว ตามด้วยสาระ 5 บทที่อยู่ในส่วนแรก ได้แก่ 1) องค์ความรู้เรื่องมวยไชยา ประวัติมวยไชยา 2) ที่มาของ คำว่า มวยไชยา เอกลักษณะมวยไชยาและไชยาเมืองมวย 3) สนามมวยไชยา 4) สนามมวยวัดพระธาตุไชยา และ 5) การฝึกมวยไชยา การไหว้ครูและมงคลสวมศีรษะ เป็นการเปิดโลกของมวยไชยาที่เริ่มต้นโดยพ่อท่านมาพระวัดป่าบ้านพุมเรียง เมืองไชยา ได้สอนวิชามวยให้แก่ศิษย์และสร้างชื่อให้เลื่องลือ นักมวยจากเมืองไชยาในชื่อ “มวยไชยา” จึงปรากฏทั้งในวรรณกรรมท้องถิ่นและรายนาม ผู้ที่ได้รับพระราชทานยศเป็น หมื่น “เมื่อมีการชกถวายหน้าพระที่นั่งในสมัยรัชการที่ 5” (บทที่ 2 : 12) ทั้งนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ “เมืองไชยาเป็นเมืองมวย” ทำให้ทุกถิ่นมีกองมวยก็ด้วยการสนับสนุนส่งเสริมของเจ้าเมืองไชยา (ข้า ศรียาภัย) และบุตรของท่าน (ขึ้น ศรียาภัย) ก็ได้สนับสนุนมาอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้ที่ส่งมวยไชยาเข้าชกในเมืองกรุง (สมัยรัชกาลที่ 6)

การกล่าวถึง ยุคสมัยของมวยก็ต้องพูดในชื่อสนามมวย ในเอกสารนี้ ได้กล่าวถึงสนามมวยศาลาเก้าห้อง บ้านพุมเรียง (บทที่ 3) สนามมวยวัดพระบรมธาตุไชยา แต่น่าเสียดายที่ไม่ได้ระบุช่วงเวลาให้ผู้อ่านได้สืบเสาะข้อมูลเพิ่มเติมหรือเทียบเคียงยุคสมัย แต่ได้เล่าว่า “สนามมวยศาลาเก้าห้องเป็นสนามมวยที่ พระยารวิชัยภักติศรีพิชัยสงคราม (ข้า ศรียาภัย) เจ้าเมืองไชยาจัดให้มีขึ้น ...” (บทที่ 3 : 14) สนามมวยและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันมีหลายเรื่องที่น่าเรียนรู้ ด้วยวิธีการปฏิบัติที่ต่างจากปัจจุบัน เช่น กติกาการชกแบบเวียนชก “คู่ที่ 1 ขึ้นชกยกที่ 1 แล้วก็พักยกเข้าพุ่ม ให้คู่ที่ 2 ขึ้นชกยกที่ 1”

หรือ “ด้ายมงคลที่สวมศีรษะหลุดออก นักมวยสามารถยกมือขอเวลาจากกรรมการ เมื่อสวมเรียบร้อยแล้วก็เริ่มชกต่อไป” หรือ “ถ้านักมวยคนใดเพียงพลงไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ สามารถยกมือบอกขอเวลานอก เพื่อเข้าพุ่มปรึกษาครูมวยหรือพี่เลี้ยง เมื่อเรียบร้อยก็ขึ้นชกต่อ ...” (บทที่ 3 : 15) ด้วยความแตกต่างเหล่านี้ น่าจะทำให้เกิดคำถามและตรวจสอบว่า ความคิดใด ความเชื่ออย่างไรที่ทำให้คนยุคสมัยนั้นไม่เกิดปัญหาในการแข่งขัน จึงควรให้ความสำคัญต่อแหล่งอ้างอิงให้สืบค้น และเมื่อเปลี่ยนไปเป็นสนามมวยวัดพระบรมธาตุไชยา สนามการแข่งขันจากลานดินหน้าโรงเรียนที่ได้กลายเป็นสนามที่มีความใกล้เคียงกับปัจจุบัน มีดนตรีประกอบ มีกรรมการและแพทย์ สนามที่เพิ่มจำนวนคน ก่อนหน้านักมวยสวมมงคลขณะชกได้ ต่อได้ปรับเปลี่ยนให้ถอดออกก่อนชก เป็นต้น แต่วันนี้ ไชยาเมืองมวยเจียบเหงา “ท้องถิ่นปราศจากผู้สนับสนุนส่งเสริม ...” (บทที่ 4 : 26) ให้ได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาบรรพบุรุษที่ต้องช่วยกันทุกฝ่าย

อย่างไรก็ตาม เมื่อตั้งใจให้เอกสารนี้เป็นเอกสารเพื่อการสืบทอดและให้เยาวชนได้เรียนรู้ในหลักสูตรท้องถิ่น ความถูกต้องของเอกสารจึงมีความสำคัญยิ่ง จึงยกสาระบางประเด็นขึ้นมาพิจารณาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

- 1) “แผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ... พ.ศ. 1998 ... เมืองไชยา เป็นเมืองตรี เจ้าเมืองมีบรรดาศักดิ์ “ออกพระ” (พระยา) มีราชทินนามว่า “ออกพระวิจิตรศักดิ์ศรีพิชัยสงคราม (ข้า ศรียาภัย) เจ้าเมืองไชยาจัดให้มีขึ้น ... (บทที่ 3 : 14) จะเห็นว่า ชัดกันในชื่อตำแหน่งที่ต่างช่วงเวลา พบในเอกสารอื่นที่ยืนยันว่า เจ้าเมืองไชยาที่สนับสนุนมวยกระทั่งมีชื่อเสียงในช่วงรัชกาลที่ 4 - 5 นั้น ชื่อ พระยาวชิรยศยารักษ์ (ข้า ศรียาภัย) (กนกรัฐสิงหพงษ์ : 65 ; กวี บัวทอง และคณะ : 16) ซึ่งเกิดในสมัยรัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2387 และถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2457
- 2) “นักมวยบางสำนักเอาเศษแก้วมาบดละเอียดผสมกับไข่ขาวของไข่เป็ด นำมาคลุกเคล้ากับด้ายดิบที่ใช้พันมือแล้วนำไปตากแดดให้แห้งสนิท แล้วจึงนำมาพันมือ ทำให้หมัดความคม ชกถูกหรือเฉียดที่ตรงไหนจะบาด เชือดและซึมออกมาทันที” (บทที่ 3 : 16) ข้อมูลนี้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของนักสู้ บ่งบอกถึงจริยธรรมของนักมวยและเป็นเกียรติภูมิของเอกลักษณ์ของชาติ เมื่อตรวจสอบพบข้อมูลว่า พรหม ราชอักษร ให้สัมภาษณ์

กวี บัวทอง และคณะ เมื่อ 30 มีนาคม 2526 ว่า “... เพียงแต่ได้ยิน แต่ไม่เคยเห็น” (กวี บัวทอง และคณะ : 26) และ กนกรัฐ สิงหพงษ์ (2530 : 64) อธิบายว่า จุดประสงค์ของการคาดเชือกเพื่อเสริมหมัดให้มั่นคงกว่าการปั้นหมัดธรรมดา และเชือกซึ่งความจริง ก็คือ ด้ายดิบที่จับเป็นใจ ที่คาดหมัดนั้น ไม่เคยปรากฏว่า มีนักมวยคนไหนนำด้ายดิบไปคลุกแป้งแล้วโรยด้วยเศษแก้วหรือนำไปชุบน้ำยาง เพื่อให้เกิดความแข็งและคมเช่นที่คนทั่วไปในปัจจุบันเข้าใจแต่อย่างใด”

- 3) ศิลปะท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของมวยไชยาประการหนึ่ง คือ “มวยไชยาถนัดการใช้ศอกเป็นอาวุธ จึงนิยมพันหมัดเพียงคลุมรอบข้อมือ ...” เป็นข้อความที่ปรากฏในหน้า 20, 36 และ 107 เมื่อตรวจสอบกับภาพหน้าปก พบว่า พันหมัดถึงครึ่งท่อนแขน ทำให้เห็นว่า ชัดกันทำให้เกิดปัญหาเพราะไม่ตรงกัน ทั้งนี้ การพันหมัดจะบ่งบอก “มวยโคราชจะพันเกือบถึงข้อศอก มวยลพบุรีจะพันครึ่งแขน” แล้วมวยไชยาจะพันหมัดอย่างไร
- 4) การไหว้ครู เป็นหัวหนึ่งของการฝึกหัดมวยไชยาที่สำคัญเพราะ “การไหว้ครู ถือว่าเป็นการคารวะครูอาจารย์ ... ยังเป็นการดูเชิง ยั่วเย้า เยาะเย้ย ...” (บทที่ 5 : 31) ความนี้ขัดกับการไหว้ครูตามเอกลักษณ์ไทยที่ต้องมีรูปแบบสุภาพ สร้างสรรค์ แม้ในปัจจุบัน หากกระทำกริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น กระเทิบเท้าข้างศีรษะขณะคู่ต่อสู้ก็มกราบ พ่นน้ำใส่คู่ต่อสู้ หรืออื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมจะถูกกรรมการตำหนิ ห้าม หรือตักเตือน

2. หลักสูตรมวยไชยา ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เอกลักษณ์มวยไชยา การฝึกทักษะไชยาเบื้องต้น กิจกรรมเสริมทักษะ การใช้หมัด การใช้ศอก การใช้เข่า การไหว้ครู ข้อกำหนดการปฏิบัติ และการแข่งขันมวยไชยา ซึ่งเป็นสาระที่สำคัญตามเจตนารมณ์ของการจัดทำหนังสือ แสดงถึง ความพยายามรวบรวมข้อมูลซึ่งเห็นได้จากการคัดสรรผู้รอบรู้ที่เป็นอดีตนักมวยมาเป็นแบบ เลือกออาวุธของนักมวย “ศีรษะ 1, มือ 2, ศอก 2, เข่า 2, และเท้า 2 รวม 9 อย่าง เรียกว่า นวอาวุธ ในอาวุธ 9 อย่างนี้ ยังมีเคล็ดวิชา ... รวม 108 ท่า” (น. 28) แม้ไม่มีมวยไชยามืออยู่ 15 ท่า แต่ละแม่ไม้จะมีลูกไม้อยู่ 15 เชิง (น. 29) แล้ว

มาจัดรูปแบบการฝึกในหลักสูตรที่กำหนดขึ้น นับเป็นความกล้าหาญและรอบรู้อย่างยิ่ง ซึ่งจะหาบุคคลเช่นในโรงเรียนต่างๆ ได้ยาก และมีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เมื่อต้องบรรยายแต่ละอาวุธที่จะต้องกล่าวถึง ลักษณะการใช้อาวุธ วิธีใช้ วิธีป้องกันและแก้ไข พร้อมภาพแสดงท่าประกอบ เพียงแต่รู้สึกเสียดายในหน้ากระดาษที่ว่างมากพอให้ใส่รูปเพิ่มได้อีกมาก เพื่อช่วยให้ผู้ใช้เอกสารได้เห็นในรายละเอียดแทนที่จะมีเพียงภาพเดียวในแต่ละอาวุธ เมื่อค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ยังคงที่

เรื่องรายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคที่ฟังครูพูดและดูที่ครูทำให้ดู และการอ่านหนังสือและดูภาพประกอบ สองอย่างนี้แตกต่างกันและเป็นเหตุผลของการมีครู แต่สำหรับบทบาทของเอกสารประกอบการเรียนรู้นักเรียนจำเป็นต้องทำให้ทั้งสองสิ่งนี้ให้เป็นเนื้อเดียวกันหรือใกล้เคียงกันให้มากที่สุด กล่าวเช่นนี้เพื่อให้จำแนก 2 ด้าน ประการแรก คือ ผู้ที่จะเรียนรู้ด้วยการฟังฟังเอกสารหรือหนังสือเพียงอย่างเดียว ยากนักที่จะสมบูรณ์ได้ ควรได้พบกับผู้รอบรู้ด้วย ผู้รอบรู้จะช่วยเติมเต็มในสิ่งที่เอกสารมีข้อจำกัด ประการที่สอง คือ สื่อเอกสารนั้นมีข้อดีมากกว่าวีดิทัศน์ วีดิทัศน์ดีกว่าครูผู้รอบรู้ แต่เมื่อจะต้องทำสื่ออย่างน้อยก็ต้องตรวจสอบความถูกต้องในข้อความที่น่าเสนอ โดยเฉพาะสื่อที่น่าเสนอแก่นักเรียนและควรให้อยู่กับข้อดีตามข้อจำกัดตามประเภทสื่อ

จึงหยิบความที่ปรากฏในส่วนของหลักสูตรมวยไชยา เพื่อประโยชน์ในการใช้เอกสารนี้ในโรงเรียน พอให้เห็นเป็นกรณีตัวอย่างที่ควรได้รับการตรวจสอบหรือปรับปรุงในโอกาสต่อไป

1) การใช้คำอธิบายขัดแย้งกัน เช่น

- “การปั้นหมัด (กำหมัด) คือ การกำมือให้กระดุมมือนี้นิ้วมือนวมกันมิให้เป็นอันตราย ... (น. 37) “การใช้หมัด เรียกว่า ปั้นหมัด ...” (น. 44) ซึ่งการใช้หมัด หมายถึง การชกหมัดชนิดต่างๆ

2) ภาพกับคำอธิบายไม่สอดคล้องกันหรือไม่ตรงกัน เช่น

- ในภาพไม่ตรงกับคำบรรยาย “การตั้งท่าจดมวย ... ส่วนคางแนบกับหัวไหล่ หมัดหน้า หมัดหลังอยู่ระดับโหนกแก้ม (น. 38)
- คำบรรยาย “ท่าหมัดเสยหรือหมัดสอยดาว” แต่ในภาพเป็นหมัดเสยคู่ (น. 51) ไม่ใช่หมัดสอยดาว
- คำบรรยาย “ภาพแสดงท่าศอกคู่” (น. 55) แต่ไม่ตรงกับวิธีใช้ (น. 56)

3) คำอธิบายผิดพลาดอาจจะเป็นเพราะการพิสูจน์อักษร หรืออธิบาย ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง หรือไม่รอบคอบในการอธิบาย เช่น

- “การยืนต่างทำให้วางเท้าทั้งสองข้างห่างกันพอสมควร เข้าตั้ง ยืนตามสบายไม่เกร็ง เท้าที่ถนัดวางไว้ด้านหน้า ปลายเท้าชี้ไปข้างหน้า ...” (น. 40) แสดงว่า ถ้านักมวยถนัดขวาต้องวางเท้าขวาไว้หน้า ทั้งที่ควรจะเป็น คือ ถนัดขวาต้องวางเท้าขวาไว้หลัง
- การออกฉาก มี 2 ลักษณะ “การออกฉากทางด้านซ้าย ... เป็นการป้องกัน เพื่อคู่ต่อสู้ออกอาวุธด้วยหมัดขวาหรือถีบด้วยเท้าขวา โดยฝ่ายรับตอบโต้ด้วยการใช้เท้าขวาเป็นอาวุธ” (น. 41) การทำเช่นนี้ “การออกฉากทางด้านขวา ให้ก้าวเท้าขวาเฉียงออกไปทางด้านขวาน้ำหนักอยู่ที่ปลายเท้าขวาพร้อมหมุนตัวไปทางซ้ายวางเท้าซ้ายหลังเท้าขวา การตั้งท่าอยู่ในท่าเดิม” (น. 41) การทำเช่นนี้ จะทำให้นักมวยเปลี่ยนการ์ดทันที คือจากการ์ดซ้ายออกเป็นการ์ดขวาออก จะทำให้ยากต่อการป้องกันและโต้ตอบอาวุธคู่ต่อสู้
- “หมัดตรง ... เป้าหมายปลายคางหรือกกหู” (น. 46) เราจะใช้หมัดตรงให้เข้ากกหูได้อย่างไร ต้องเป็นหมัดเหวี่ยง หรือหมัดฮุก หรือหมัดสวิงจึงจะเข้ากกหูได้
- “หมัดเสย หรือ หมัดสอยดาว” (น. 52) แต่หมัดเสยกับหมัดสอยดาวนั้นแตกต่างกัน

อะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของมวยไชยาที่ต่างจากมวยถิ่นอื่น คล้ายกับตรากำกับยี่ห้อของมวยไชยา มีคำเด่นที่ปรากฏอยู่หลายครั้งในหนังสือเล่มนี้ คือ “มวยไชยาถนัดการใช้ศอกเป็นอาวุธ” และเป็นเหตุอ้างของการ “พันหมัด” ไม่ได้เน้นที่การไหว้ครู แม่ไม้หรืออื่นใดเป็นพิเศษ แต่พบความจริงว่า ท่าจดมวยก่อนต่อสู้ มีลักษณะจดที่ต่างจากสำนักอื่นอย่างแน่นอน อะไรที่ทำให้เห็นเช่นนั้น

เมื่อตรวจสอบการชกของนักมวยฝีมือเยี่ยมจากเมืองไชยาที่ปรากฏในเอกสารจะพบว่า มวยไชยาชนะคู่ต่อสู้ด้วยอาวุธต่างกัน

- 1) นายสอน ศักดิ์เพชร อยู่ตำบลบ้านเวียง ถูกคัดเลือกเข้ากรุงชกกับนายดำ นักมวยลพบุรี ในงานสนับสนุนกองเสือป่า สมัยรัชกาลที่ 6 “นายสอน

เหวี่ยงหมัดซ้ายเข้าเป้าตานายดำจนเซกลง แล้วตามด้วยแข้งซ้ายเข้าก้านคอ นายดำลงไปนั่งอยู่กับพื้นในครั้งแรก” (มีทั้งหมัดและเตะก้านคอ) ต่อมา นายสอน ได้ชกกับ นายตู้ ไทยประเสริฐ นักมวยมีชื่อจากที่ราบสูง เป็นการชก ที่ได้รับการกล่าวขาน “นายสอนใช้ศอกโตะตีหน้าตักจนกระทั่งศอกแตก ทั้งสองข้าง ครบ 9 ยก กรรมการตัดสินให้เสมอกัน (น่าจะเป็นที่มาของ ศอกไชยา)

- 2) นายบุญส่ง (แฝด) เทพวิมล หัวหน้าค่ายมวย ณ ศรีวิชัย เคยชนะไ้อย่างตัน ทองใบ ยนตริกิจ และเคยพิชิตไอลิ่งดำจอมทรหด นบ ชมศรีเมฆ ด้วยหมัด ในยกแรกเท่านั้น (มวยไชยาใช้หมัดนี้ोकคู่ต่อสู้)
- 3) คล่อง กัณฑ์ ชกกับนักมวยจีน “ในขณะที่ชก นายคล่องถอยหนีและเตะ ไปเรื่อยๆ จนนักมวยจีนเดือดดาล พุ่งหัวเข้าชน นายคล่อง ชุดแม่ไม้มวยไทยขึ้น มาใช้ ทำให้นักมวยจีนร่วงไปกองกับพื้น วันรุ่งขึ้นนักมวยจีนคนนั้นก็ได้ถึง แก่กรรม (น่าจะเป็นอาวุธเขา)

เหล่านี้เป็นตัวอย่างของความเป็นสุดยอดการออกอาวุธของมวยไชยา ไม่ได้ มี “ศอกไชยา” โดดเด่นเหนืออาวุธอื่นๆ เพียงแต่ศอกเป็นอาวุธหนึ่งและมีคราวหนึ่งที่ฉายา “ศอกไชยา” เป็นที่กล่าวขานเลื่องลือจนติดปากผู้คน ความเป็นมวยไชยาจะก่อเกิดเป็น เลือดเป็นเนื้อในตน เมื่อฝึกหัดตามแบบฉบับที่ถูกต้องของมวยไชยา

ศาสตร์และศิลปะของมวยไชยาที่ได้รับการสืบทอดมายาวนาน จากรุ่นหนึ่งสู่อีก รุ่นหนึ่งซึ่งแลกมาด้วย “ชีวิตนักมวย” ดังที่ปรมาจารย์ เขต ศรียาภย์ กล่าวว่า “วิชา มวยไทยนั้นเรียนเท่าไรไม่รู้จบ ครูเองเรียนมาตั้งแต่อายุ 10 ขวบ จนอายุได้ 70 กว่าแล้ว ก็ยังไม่จบเลย ใครที่บอกว่าเจนจบในวิชามวยแล้ว ผู้นั้นยังศึกษามวยไทยได้ไม่ถึงแก่น...” (กนกรัฐ สิงหพงษ์, 2530 : 66) ได้ก่อเป็นปัญญาของแผ่นดินตกทอดมาถึงคนรุ่นนี้ในวันนี้ นับเป็นสิ่งทำทนายต่อบทบาทของลูกหลานที่มีต่อทรัพย์สินทางปัญญาว่า จะละทิ้งหรือจะ สืบทอดต่อไป สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้พยายามแล้ว และส่งไม้หนึ่งไป ยังโรงเรียนเป็นไม้สองให้สืบทอด สำหรับมวลมิตรที่รายล้อม “มวยไทย” ได้เห็นประจักษ์ แก่ตาอยู่ตรงหน้าแล้ว หากยังปล่อยประละเลย จนภูมิปัญญาหนึ่งล้มลง ภูมิปัญญาสองหายไป มีอะไรให้เหลือเป็นมรดกไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัฐ สิงห์พงษ์. (2530). **มวยไทย ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวชั้นสุดยอด**. สารคดี ฉบับที่ 33 ปีที่ 3 (2530, พฤศจิกายน).
- กวี บัวทอง และคณะ. (2526). **มวยไชยา**. เอกสารการวิจัยวัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2540). **ศิลปะมวยไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.